

Ga op stap! vol. 2 - Niet onze AI en Orwell: 2 + 2 = 5

Door Dunke van Boekel

Evenement 1: Niet onze AI - Felix Meritis

Ahhh, terug in het oude vertrouwde Felix Meritis. Blijkbaar staat dat voor 'Happy through Merit'. *The more you know!* Anyhoo, op naar het vlees om de botten.

'Niet onze AI: Voorbij de Beloften van Big Tech' is de naam van zowel het evenement als het boek dat op dezelfde dag (18 november) in de schappen ligt. De auteurs van het boek - Gabriella Obispa en Laurens Vreekamp - waren aanwezig om iets over het schrijfproces en hun inzichten te vertellen, samen met een aantal experts op het gebied van AI die ook in het boek aan het woord komen.

Waar ik voor de evenementen van het vorige blok lekker op kon scheppen over mijn tientallen pagina's aan aantekeningen, moet ik bekennen dat het er hier bij een magere vier kantjes is gebleven. Dit komt vooral door wat er verteld werd: dat was iets minder inzichtelijk dan eerdere evenementen.

Als ik iets opvallends moet noemen is het in ieder geval dat het mooi is om te zien hoeveel enthousiasme er is voor empathie, en dat dit bij veel mensen hoog in het vaandel staat. Daar kan ik me immers [goed in vinden](#). Zeker gezien we het vaak over de menselijke kant van technologie hebben bij deze minor vond ik dat toepasselijk, omdat hoewel we het vaak hebben over ethiek en recht, pure empathie net iets minder aan bod komt.

Oh, en ik vond het verhaal van Ruben Brave over de Winti-filosofie zeer fascinerend. Niet per se in relatie met het thema of de minor, maar vooral op zichzelf.

Waar ik absoluut op ga letten is hoeveel technici versus humanitaire denkers/werkers er worden betrokken bij de publieke discussie rondom Artificial Intelligence. Feliene Hermans bracht namelijk een heel goed punt op, rondom hoe we graag technici en ict'ers spreken over het nut en de toepassingen van AI, maar dat het gesprek rondom empathie en samenhangigheid daarmee nogal naar de achtergrond wordt gedrukt. Juist goed dus ook, dat zij zich er als ict'er harder voor inzet dit bespreekbaar te maken.

Alle sprekers hadden wel iets moois toe te voegen aan het verhaal, al moet ik zeggen juist de auteurs van het boek meer aan het woord te willen horen. Enfin, Felienne had het over een artikel waaraan ze werkt, waarin ze de evolutie van Sesamstraat als programma om laaggeletterdheid in lage-inkomensbuurten te verbeteren naar een *paywalled* programma van de NPO onder de loop neemt. Dat lees ik als media-fanaat dus graag, net als de verschillende artikelen op haar [eigen website](#). Zeer interessant om haar zowel humanitaire als technische blik op AI te zien.

Ook neem ik graag een kijkje op het social media-project van Judith Zoë Blijden: The Digital Period, waarin ze op Instagram verschillende thema's onder de loop neemt, zoals apps die menstruatiecyclussen bijhouden, of datingplatforms. Daar kijkt ze met een kritische blik naar, nogmaals met vooral oog voor de impact op ons als mensen. Dergelijke projecten vind ik zeer inspirerend, niet alleen door de onderwerpen maar ook het formaat. Ironisch genoeg gaat dat dus wel [via Big Tech](#), maar ja... *that's where the people are now*.

Naast The Digital Period ga ik ook graag het boek van Gabriella Obispa en Laurens Vreekamp lezen. Inkoppertje natuurlijk, maar het is dus daadwerkelijk inhoud waar ik me in kan vinden. Die menselijke kant van het AI-debat belichten vind ik extreem belangrijk, en het feit dat er in het boek ook handvatten worden gegeven over hoe je 't over dit onderwerp kunt hebben in het dagelijkse leven. Empathie is zo belangrijk, en iedere mogelijkheid om dat aan te prijzen juich ik met plezier aan.

Het evenement voelde daardoor wel wat *safe* aan, maar ik had nog wel mijn vraagtekens bij de beschrijving van Brave, die AI een soort superkracht en extensie van zichzelf noemde. Normaliter ben ik aan als een sprinkhaan voor een Iron Man-benoeming, maar het fundamentele probleem met AI in mijn perceptie, is dat het niet *gepresenteerd* wordt als een extentie, maar als een oplossing. Daar heb ik het niet zo mee.

Evenement 2: Cinédialoog: Orwell: 2 + 2 = 5 - De Balie

De term cinédialoog was mij nog niet bekend, maar blijkbaar is dat dus praktisch het bekijken van een film, met daarna een gesprek. Ofwel een dialoog, in dit geval dus rondom de filmdocumentaire Orwell: 2 + 2 = 5, bij De Balie te Amsterdam. Nog een oude bekende (locatie) dus.

Ik heb het boek 1984 wel in mijn boekenkast staan, maar het eerlijk gezegd nog niet gelezen. Animal Farm wel, toen ik op de middelbare school zat, en uiteraard ben ik redelijk bekend met de gedachtegang van George Orwell. Edoch, de documentaire was [ontzettend intrigerend](#), en liet zonder dat het per definitie de *focus* was, toch de gevolgen van een surveillance-staat zien. Het Big Brother-concept, en wist dat goed te linken aan het Chinese creditsysteem, waar we het aan het in de eerste week van de minor uitgebreid over hebben gehad. De docu geeft een intrigerende blik op Orwells leven, met fantastische verbindingen naar wat hij schreef en hoe we dat in onze wereld terugzien.

Daarom ga ik ook zeker werk maken van 1984 in zijn volledigheid lezen, en de verschillende filmadaptaties die door de jaren heen zijn uitgekomen eens te bekijken. Ook wil ik wat dieper duiken in het trotskisme, gezien ik nog niet met deze substroming van het Marxisme bekend ben. De naam klinkt in ieder geval fijn, al vrees ik voor het concept zelf.

Een van de mensen die aan het woord kwamen tijdens de documentaire was Amy Webb, een auteur, journalist en professor die zich bezighoudt met tech, de toekomst en daarvoor de Future Today Strategy Group heeft opgericht. In 2019 gaf ze het boek *'The Big Nine: How the Tech Titans and Their Thinking Machines Could Warp Humanity'* uit, dat ik dan ook graag eens zou willen lezen. [Hier is meer informatie](#) over Webb te vinden!

Ten tweede was er Martijntje Smits, een filosoof en journalist over wie [hier](#) een uitgebreid interview/achtergrondverhaal is uitgeschreven. Het dialoog na de film was niet al te lang, en ik kreeg niet per se het gevoel dat ik achteraf echt wist hoe zij over Orwells gedachtegoed en hoe dat gepresenteerd werd in de film vond. Misschien dat dit later duidelijker wordt wanneer ik me meer heb verdiept in haar werkzaamheden. Volgens de Universiteit van Utrecht onderzoekt ze in ieder geval autonome robots, dat is best cool!

Naast het eerder genoemde boek van Amy Webb wil ik daarbij ook graag dus een aantal van de 1984-verfilmingen kijken, en door de lijst met

verboden boeken in de verenigde staten herinner ik me maar weer eens dat ik écht de serie The Handmaid's Tale moet kijken. En het boek lezen, uiteraard.

Wat ik goed vond om te benoemen kwam voor in de dialoog na de film, over hoe machthebbers het belangrijk vinden om mensen uit elkaar te houden. Samenkomst leidt tot ideeën, ideeën zijn vrijheid, en dat is precies waar een totalitaire staat nou... niet bepaald fan van is. Het doet me ook denken aan een stuk tekst uit de Star Wars-serie Andor, die gaat als volgt: "The Imperial need for control is so desperate, because it is so unnatural." Mensen zijn sociale beestjes, die elkaar zullen blijven opzoeken. We zagen dat ook al in de film, die een moment uit 1984 liet zien. Samenkomst als politieke actie, dat vond ik zeer fascinerend. Oh ja, en het belang van een 'deliberatieve democratie', dat vond ik erg mooi.

Oneens was ik het vooral met het gebruik van door A.I.-gegenereerde afbeeldingen in de docu. Ondanks alle praat en beelden die zo duidelijk anti-kapitalisme en grote bedrijven waren, is OpenAI er daar ook één van. Geen idee of dat ook het platform is waarmee de beelden zijn gegenereerd, maar het kwam nogal toendoof over.

Tijdens de docu kwam een quote van Orwell voorbij: "A book doesn't exist until it's finished". Letterlijk genomen klopt dit uiteraard, maar ik wil graag geloven dat veel van wat we schrijven en/of maken in essentie wel al bestaat voordat het uitgegeven is of online gedrukt wordt. Kunst en creativiteit zijn immers een expressie van onszelf en onze overtuigingen. Die bestaan, of ze nou op papier te lezen zijn of niet.

